

HØRINGSSVAR TIL VANDOMRÅDEPLANERNE 2021-27 FOR VANDOMRÅDEDISTRIKT JYLLAND OG FYN

Fredericia Kommunes bemærkninger til den offentlige høring af forslag til vandområdeplanerne 2021 – 2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Høringssvaret er godkendt af Fredericia Byråd den 25. Maj 2022

Juni 2022

Indledende bemærkninger

Fredericia Kommune har, med udgangspunkt i FN's Verdensmål, udarbejdet strategien "[Fredericia for Verdensmålene](#)", som indeholder flere indsatser og fokusområder, der omhandler vandet. Fokus er at vandkvaliteten sikres og forbedres – uanset om det er vandløb, søer, grundvand og/eller kystvand.

Samtidig arbejdes der på tværkommunalt niveau i form af [Naturpark Lillebælt](#) og "Liv i Lillebælt" om et Lillebælt i balance og forbedring af de marine forhold på mange niveauer; herunder benyttelse af havet og beskyttelsen af samme.

I tråd med tidligere høringssvar vurderes udkastet til vandområdeplanerne 2021-2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn grundlæggende ikke at være ambitiøst nok i forhold til reelt at nå målsætningen om god tilstand i alle vandområder inden 2027; hvilket er meget beklageligt.

Der tages reelt ikke stilling til at reducere/undgå aktiviteter, der påvirker/kan påvirke Lillebælt negativt – og samtidig synes statens overvågning/vidensgrundlag generelt at være mangelfuldt, hvorved vurdering og prioritering af indsatser besværliggøres. Derudover synes de foreliggende virkemidler klart at være utilstrækkelige ift. målsætningen.

Fredericia Kommune vil derfor gerne, at udmøntningen af EU's vandrammedirektiv sker i samarbejde med parter og interessenter og understøtter de igangværende marine indsatser der pågår i hhv. Vejle Fjord og Lillebælt; herunder indsatser afledt af at Lillebælt er udpeget som marin naturnationalpark.

Indholdsfortegnelse

Kystvande.....	4
<i>Marine virkemidler og lokalt funderede analyser</i>	4
<i>Klapning</i>	4
<i>Fiskeri med bundslæbende redskaber</i>	5
<i>Råstofindvinding</i>	6
<i>Fosfor</i>	6
<i>Skaldyrvande</i>	6
Søer	7
<i>Rands Fjord</i>	7
<i>Vådområdeprojekter</i>	7
Vandløb	8
Spildevand	8
Overvågningsprogram	9
<i>Klassificering af vandområder</i>	10
<i>Ændringer til MiljøGIS</i>	10
Udledningstilladelser	11
Bilag	12

Kystvande

Marine virkemidler og lokalt funderede analyser

De nationale målbelastninger beror på modelberegninger med en række antagelser, som dels gør det usikkert om indsatsbehovet isoleret set er tilstrækkeligt til opnå god økologisk tilstand. Lillebælt er et komplekst vandområde med stor vandgennemstrømning og intern dynamik (turbulens, hydraulisk kontrol mv.), især i og omkring Snævringen. Koncentrationerne af kvælstof, fosfor og fytoplankton i Lillebælt er derfor i høj grad påvirket af stoftilførsler fra tilstødende vandområder. Forudsætningen for de fastsatte nationale indsatsbehov er, at omkringliggende lande også opnår målopfyldelse, hvilket især gør Lillebælt afhængig af international målopfyldelse.

Reduktion af næringsstofftilførslerne fra land mindsker eutrofiering generelt, men vandudveksling medfører tidlig og rumlig forskydning af effekten i kystvandene. Marine virkemidler har derimod direkte lokale virkninger, hvor kvælstof- og fosfor-effekt mv. allerede er dokumenteret for en række tiltag. I forslag til Vandområdeplanerne 2021-2027 indgår marine virkemidler dog fortsat under udviklingsinitiativer.

- *Fredericia Kommune opfordrer til at etablere en midlertidig tilskudsordning til marine virkemidler, evt. med krav om effektmonitorering, som del af udviklingsarbejdet frem mod genbesøget i 2023/2024.*
- *Fredericia Kommune er bekymret for, at fokus på udelukkende at reducere kvælstofbelastningen til kystvandene ikke er tilstrækkeligt til at opnå målopfyldelse, og håber på, at flere presfaktorer inkluderes i udviklingsinitiativerne ved en 'second opinion'.*

Der er stor fokus på natur- og miljøforbedrende tiltag, vidensopbygning og formidling i Lillebælt igennem Naturpark Lillebælt, Bælt i Balance, Liv i Lillebælt, Sund Vejle Fjord mv. Igennem disse projekter er der bl.a. igangsat detaljeret analyse af miljøtilstand og presfaktorer, etablering af marine virkemidler, og flere er planlagt. De involverede kommuner og interessenter er derfor allerede langt fremme i forhold til at kunne indgå i udviklingsinitiativet med kystvandråd og lokalt funderede analyser.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at Lillebælt og/eller Vejle Fjord samt relevante vandoplunde indgår som projektområde i ét af de kommende kystvandråd med lokalt funderede analyser.*

Klapning

Klapning af sediment udgør en presfaktor og en risiko for forringelse af den økologiske/kemisk tilstand i Lillebælt. Lillebælts vandområder og størstedelen af de tilstødende fjorde har 'ikke-god kemisk tilstand' jf. seneste tilstandsvurdering. Klapansøgninger vurderes bl.a. på baggrund af indholdet af MFS over for miljøkvalitetskrav. I forslag til vandområdeplanerne 2021-2027 fremgår det, at der tilføjes og revideres

eksisterende miljøkvalitetskrav for foreløbigt 29 miljøfarlige forurenende stoffer og stofgrupper, forventeligt i 2024.

Udpegningen af eksisterende klappladser blev foretaget af amterne og ligger derfor en længere årrække tilbage. Ved opretning af nye klappladser kræves detaljerede forundersøgelser af hydrografi, sedimentspredning, forventede mængder mv., men der foreligger ikke opdaterede vurderinger for eksisterende klappladser. Klaptilladelser gives derfor på baggrund af tvivlsomme modelleringer og manglende viden om kumulative effekter.

Der er ikke fastsat maksimale klappmængder for klappladser. Igennem de seneste år, har det været en markant stigning i ansøgte mængder til klapplassen ved Trelde Næs, hvilket gør kumulative effekter særligt relevante. Ofte klappes der organisk materiale/gytje, som ikke kan nyttiggøres grundet ringe bæreevne. Det sydlige og nordlige Lillebælt samt fjordene omkring rammes årligt af iltsvind, hvilket alt andet lige risikeres at blive forværret som følge af iltforbruget ved omsætning af akkumuleret organisk materiale.

Sedimenttildækning af bentiske invertebrater og rodfæstede bundplanter har direkte negativ effekt på den økologiske tilstand, da begge parametre er økologiske kvalitetselementer, hvis tilstandsvurdering er moderat-ringet eller ukendt i Lillebælt. Dertil er der registreret stor østersømusling (*Macoma calcarea*), som er klassificeret som sårbar art på HELCOM's rødliste over bentiske invertebrater, ved klapplassen ved Trelde Næs jf. data fra NOVANA's overvågningsprogram.

- *Fredericia Kommune er meget bekymret for klappnings påvirkning af miljøtilstanden i Lillebælt og opfordrer til, at klappladser i Lillebælt nedlægges.*

Fiskeri med bundslæbende redskaber

Bundtrawl og muslingeskrab udgør en fysisk presfaktor som dels udfordrer Havstrategidirektivets målsætning, men økologiske kvalitetselementer i vandområdeplanerne (f.eks. bundfauna og ålegræs) påvirkes ligeledes.

Muslingeskrab er ikke tilladt inden for den observerede/potentielle dybdegrænse for ålegræs, men miljømålsgrænsen er typisk sat ved en større dybde, hvilket betyder at muslingeskrab reelt kan være begrænsende for opfyldelse af den målsatte dybdeudbredelse for rodfæstede bundplanter. Af Finansloven for 2022 fremgår det, at der etableres en trawlfri zone i Bælthavet, hvilket ikke er nærmere konkretiseret endnu.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at den trawlfrie zone inkluderer både muslingeskrab og bundtrawl for hele Lillebælt og de tilstødende fjorde.*
- *Fredericia Kommune opfordrer til at justere de tilladte dybdegrænser for muslingeskrab jf. Muslinge- og østersbekendtgørelsen til minimum at være lig den målsatte dybdegrænse for rodfæstede bundplanter i vandområdeplanerne.*

Råstofindvinding

Nyere dansk forskning har vist, at kystnære rælrev udgør en vigtig biotop med potentiel høj biodiversitet. Råstofindvindingsområdet ved Kasser Flak ud for Trelde Næs (542-OA) ligger kystnært og i et område med forekomster af større sten. Indvindingstilladelsen løber frem til 2025. Der er desuden etableret en række marine virkemidler igennem projekt Sund Vejle Fjord og der er ønsket om stenrev i området.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at råstofindvindingsområdet ved Trelde Næs (542-OA) nedlægges.*

Fosfor

Vejen til målopfyldelse i kystvandende beror primært på kvælstofindsatsbehovet, mens øvrige presfaktorer beskrives som eventuelle medvirkende faktorer til manglende målopfyldelse. Fosfor kan være en begrænsende faktor for eutrofiering i det marine miljø, og især i de indre fjorde, men der foreligger ikke konkrete fosforindsatsbehov for kystvandområderne. Derfor er der et uudnyttet potentiale ved at mindske fosforbelastningen til kystvandene. Derudover kan der ske utilsigtet øget eutrofiering i fosforfølsomme vandområder i forbindelse med indsatser, udledningstilladelser mv. Eksempelvis ved vådområdeindsatser med henblik på kvælstoffjernelse, hvor der er risiko for fosforfrigivelse ved vådlægning af lavbundsgrunde.

- *Fredericia Kommune ønsker en nærmere konkretisering af fosfors betydning for miljøtilstanden i Lillebælt og de tilstødende fjorde, da foreløbige resultater fra bl.a. DTU Aqua viser en væsentlig effekt af fosforreduktioner.*
- *Fredericia Kommune opfordrer til fastsætte fosforindsatsbehov for kystvandene, da det forbedrer beslutningsgrundlaget i forbindelse med prioritering af indsatser og afgørelse af udledningstilladelser.*

Skaldyrvande

Udpegningen af skaldyrvande har undladt arealer, som anvendes til klappladser, råstofindvinding, havne samt et bufferzoneareal hertil. Spredning af sediment fra klappladser har vist sig at have påvirket langt større områder end blot det udpegede klappladsområde, hvilket især gør sig gældende i Lillebælt som følge af de hydrografiske forhold. Det ene råstofindvindingsområde ved Tragten i Lillebælt (542-VA) og dele af havneområderne i Fredericia er ikke udpeget med bufferområder i skaldyrvandområdet i Lillebælt.

- *Fredericia Kommune mener ikke, at kvalitetskravene for skaldyrvandområderne i Lillebælt overholdes som følge af fysisk-kemiske presfaktorer.*

Søer

Rands Fjord

Rands Fjord (vandområde ID: 141): er en inddæmmed fjordarm til Vejle Fjord. I 1866 blev der bygget en dæmning og en sluse, hvorefter fjorden blev til en ferskvandssø. I baggrundsdata for tilstandsvurderingen fremgår det, at Rands Fjord er klassificeret som naturlig sø (LWTYPE9) med undtagelse for målopfyldelse i 2027 som følge af kemisk træghed (intern P-belastning) og/eller biologisk træghed. Sørestaurering er derfor muligvis nødvendigt for at opnå målopfyldelse, men nærmere forundersøgelse mangler.

- *Fredericia Kommune ønsker, at det specificeres, hvilke kvalitetselementer der er undtaget for målopfyldelse i Rands Fjord.*
- *Fredericia Kommune anbefaler, at udpege Rands Fjord til sørestaureringsindsats, så der kan søges om tilskud til forundersøgelse, og evt. restaurering af søen.*

De hydrografiske forhold i Rands Fjord er påvirket af afvandingslusen nær udmundingen til Vejle Fjord, som dagligt lukker i forbindelse med højvande. Ændring af slusepraksis ved mere intelligent styring vil ændre søens hydrografi og potentielt forbedre søens miljøtilstand som feedback-effekt af ændrede fysiske og biologiske forhold. Ændret slusepraksis indgår som virkemiddel under kystvande, men det fremgår ikke, hvorvidt tidligere kystvande/fjordarme er inkluderet herunder.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at det tydeliggøres, hvorvidt ændret slusepraksis kan anvendes som miljøforbedrende virkemiddel i inddæmmede søer med historik som kystvande/fjordarme.*

Vådområdeprojekter

I hhv. 2006 og 2009 blev der etableret to vådområdeprojekter (vandområde ID: 3002 og 3003) nær Rands Fjord, som er klassificeret som naturlige søer jf. baggrundsdata for tilstandsvurderingen. Begge søer er undtaget for målopfyldelse i 2027 som følge af kemisk træghed (intern P-belastning) og/eller biologisk træghed. De to søer er placeret parallelt med kanalen til Rands Fjord, i området som historisk set var en del af fjordudmundingen.

- *Fredericia Kommune anbefaler at revurdere, hvorvidt Sø NV for Egeskov og Sø NV for Bøgeskov har naturlig karakter samt at revurdere miljømålskriterierne.*

Vandløb

Fredericia Kommune bifalder vandrådssamarbejdet, hvor vandløbsindsatser er prioriteret efter omkostningseffektivitet inden for en given budgetramme. Det anerkendes, at der fortsat er vandløb, som ikke vil opnå målopfyldelse inden for planperioden jf. manglende planlagte indsatser. Dette skyldes, at der vil være uforholdsmæssigt store omkostninger forbundet nogle vandløbsindsatser, eller at de fysiske forhold på enkelte vandløbsstrækninger ikke er egnet til restaurering. Eksempelvis, Ullerup Bæk der både er klassificeret som naturlig og stærkt modificeret pga. et længere rørlagt stræk under by og havn, eller blødbundsvandløb med ringe faldforhold, hvor der ikke umiddelbart er egnede løsninger til at forbedre de fysiske forhold.

- *Fredericia Kommune ønsker en tydeliggørelse af strategien for at opnå målopfyldelse i vandløb uden planlagt indsats, da dette er fravalgt pga. manglende omkostningseffektivitet i forudgående Vandrådsarbejde for hovedvandopland Lillebælt, Jylland.*
- *Fredericia Kommune anbefaler, at vandløbsindsatser målrettes til de stedspecifikke forhold*

Prioriteringen af vandløbsindsatser kan både argumenteres ud fra at vælge vandløb med moderat økologisk tilstand for at opnå målopfyldelse for flest mulige vandløb hurtigst muligt. Derimod kan der også argumenteres for at prioritere vandløb med ringe/dårlig økologisk tilstand, da det alt andet lige vil tage længere tid for disse vandløb at opnå målopfyldelse.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at det kommende prioriteringsværktøj til vandløbsindsatsen inddrager dilemmaet ved valget mellem vandløb, som kræver en relativt stor indsats samt det tidlige aspekt heri.*

Spildevand

Fredericia Kommune er stort set færdig med spildevandsindsatsen fra forrige planperioder. Der resterer dog et lille antal ejendomme, som har fået fristforlængelse. Det betyder, at hovedparten af ejendommene i de enkelte vandoplande med udpeget indsats for rensklasse har gennemført miljøforbedrende tiltag. Der er dog fortsat kystvandoplande, som ikke er udpeget til spildevandsindsats. Dette gælder både oplandet til Gudsø Vig, Kolding Fjord, Vejle Fjord og Lillebælt, Snævringen. Der vurderes især, at være et potentiale ved at reducere fosforbelastningen til Gudsø Vig ved forbedret spildevandsrensning jf. fosfors betydning for eutrofiering i kystvandene, da Gudsø Vig samt Eltang Vig er lavvandede afsnørede fjordarme til Kolding Fjord, ydre.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at ukloakerede ejendomme i kystvandoplandene udpeges til spildevandsindsats. Især med henblik på oplandet til Gudsø Vig, som ligeledes blev meldt ind i høringssvaret til vandområdeplanerne 2015-2021*

Grundvand

Størstedelen af grundvandsforekomsterne er i god kemisk tilstand, men der er også større grundvandsområder med ringe kemisk tilstand inden for hovedvandoplandet Lillebælt, Jylland samt inden for Fredericias kommunegrænse. Alle grundvandsforekomster inden for Fredericia Kommune er desuden i god kvantitativ tilstand.

Alle dybe grundvandsforekomster er i god kemisk tilstand. Der er ringe kemisk tilstand i det regionale grundvandsmagasin, som går på tværs af kommunegrænserne, men det skyldes dog ikke i borerne i Fredericia Kommune. I de terrænnære grundvandsforekomster i Fredericia Kommune er der både registreret god og ringe kemisk tilstand. Målestationerne, som ligger bag tilstandsvurderingen i de terrænnære grundvandsforekomster omfatter ikke kun aktive indvindingsboringer, men inkluderer også sløjfede indvindingsboringer fra Kongsted Vandværk, Pjedsted Vandværk, Skærbækværkets Vandværk. Flere eksisterende indvindingsboringer fra Kongsted Vandværk og Follerup Vandværk er ikke en del af baggrundsdata. Desuden er der flere miljøboringer blandt målestationerne.

Overvågningsprogram

Miljøtilstandsvurderingerne beror i mange tilfælde på relativt få målinger, og angiver ikke trends for den tidlige udvikling, hvorved indsatser ikke prioriteres efter evt. vandområder som er i forværrende udvikling. Dertil er der ukendt økologisk tilstand for én eller flere kvalitetsparametre i alle vandløb og søer beliggende inden for Fredericias kommunegrænse samt for kystvandene ud for. Dette gælder især for vandløb, da alle målsatte vandløb i Fredericia Kommune har "ukendt kemisk tilstand", hvilket også gjorde sig gældende i forrige planperiode.

Det har ikke været muligt at tilgå al baggrundsdata for tilstandsvurderingen af kystvandene i høringsperioden, da data ikke var lagt op på Vandplandata.dk. Derfor er der sammenholdt med data fra Overfladevandsdatabasen og Miljødata.dk. Her fremgik der kun ældre vandkemidata for Lillebælt, Snævringen. Snævringen er blevet et separat kystvandområde, som tidligere var en del af nordlige Lillebælt jf. forrige planperiode.

- *Fredericia Kommune finder det uhensigtsmæssigt, at miljøtilstandsvurderingerne bygger på få data og ikke inkluderer den tidlige udvikling i forhold til prioritering af indsatser.*
- *Fredericia Kommune er enige i kystvandopdelingen jf. de specielle hydrografiske forhold i Snævringen, men påpeger samtidig behovet for yderligere viden om netop hydrografien samt opdateret data for den økologisk tilstand.*

Lillebælt er et komplekst vandområde præget af kraftfulde strømme og turbulens, og især i Snævringen. Dertil er viden om hydraulisk kontrol væsentligt for forståelse af hydrografien i hele Lillebæltområdet. Øget dataindsamling og forskning vil styrke forståelsen af

økosystemet og dermed også muligheden for at implementere effektive miljøforbedrende tiltag.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at overvågningsprogrammet udbygges med permanente målestationer i Lillebælt til kontinuerlig dataindsamling. Evt. ved tilskud til vidensopbygning i forbindelse med projekter i den marine naturnationalpark, kommunesamarbejder eller lignende.*

Klassificering af vandområder

Vandløb

Der er kun registreret én blødbundsstrækning i Fredericia Kommune (Spang Å gennem Taulov Mose). Der er en række andre vandløbsstrækninger, hvor vandløb løber gennem moseområder, og hvor vandet er mere eller mindre stillestående på grund af faldforhold. Det gælder for de nedre dele af henholdsvis Studsdal Bæks, Egum Møllebæk, Fårbækken og Erritsø Bæk. Højvandsklappen mellem udløbet fra Studsdal Bæk til Gudsø Vig er tophængt, hvilket betyder, at den reelt fungerer som spærring, men fremgår ikke under spærringer (se placering i bilag).

- *Fredericia Kommune ønsker, at typologien for ovenstående vandløbsstrækninger revurderes og ændres til blødbundsvandløb.*
- *Fredericia Kommune ønsker højvandsklappen mellem udløbet fra Studsdal Bæk til Gudsø Vig registreret som spærring.*

Kystvande

Gudsø Vig og Eltang Vig udgør den afsnørede del af Kolding Fjord, ydre. De hydrografiske forhold (vandudskiftning, dybdeforhold mv.) i Gudsø Vig og Eltang Vig adskiller sig dog markant fra Kolding Fjord. Derfor bør disse kystvande underinddeles med særskilt kystvandtypologi, når det sammenlignes med lignende tilstødende fjorde til Lillebælt, Bredningen (f.eks. Avnø Vig og Hejlsminde Nor).

- *Fredericia Kommuner opfordrer til at opdele Kolding Fjord, ydre i tre kystvandområder med revurdering af typologien samt miljømål.*

Ændringer til MiljøGIS

I Fredericia By er der registreret en lystbådehavn og en erhvervshavn. Industrihavnen omfatter Møllebugthavn, Centerhavn, Vesthavn, Kastelshavn samt Skanseoddehavn. Der er også en lystbådehavn i Gammelhavn, som er en del af Kanalbyen (se placering i bilag).

- *Fredericia Kommune ønsker lystbådehavnen i Gammelhavn registreret i MiljøGIS og andre relevante korttjenester.*

Udledningstilladelser

Fredericia Kommune ser frem til, at der tilvejebringes yderligere viden om MFS, herunder at behovet for nye og reviderede miljøkvalitetskrav vurderes. Det er dog i forvejen vanskeligt at forholde sig til de gældende miljøkvalitetskrav i forbindelse med administrationen af udledningstilladelser. Dette skyldes især manglende viden om den nuværende tilstand for MFS, samtidig med at der skal tages højde for dårligt kendte fortyndingsforhold i Lillebælt.

Det fremgår af "Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter" § 8, at der ikke må træffes afgørelse om direkte eller indirekte påvirkning, som medfører forringelse af tilstanden i overfladevandområder eller grundvandsforekomster. Det følger af EU domstolens praksis (Weser-dommen), at der ved en "forringelse af tilstanden" skal forstås en forringelse, hvor mindst et af kvalitetselementerne falder en tilstandsklasse.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at der udvikles værktøjer/metoder, der kan anskueliggøre, hvorvidt en udledningstilladelse vil medføre, at et kvalitetselement falder en tilstandsklasse.*

Bilag

Placering af højvandsklappen i Studsdal Bæk

Havnearealer i Fredericia by

FOR